

7. Sınıf Sosyal Bilgiler 'Kültür ve Miras' Öğrenme Alanına Yönelik Başarı Testinin Geliştirilmesi¹

Development of Achievement Test for 7th Grade Social Studies 'Culture and Heritage' Learning Field

Ceylan AKCAN , Dr., ceylanakcan87@gmail.com

Selman ABLAK , Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, selmanablak@cumhuriyet.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 25 Ocak 2025

Kabul tarihi - Accepted: 10 Mart 2025

Yayın tarihi - Published: 28 Nisan 2025

¹Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürüttüğü "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Analoji Tekniği Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi ve Etkinliğe İlişkin Öğrenci Görüşleri" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler 'kültür ve miras' öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1), 1697-1715.

DOI. 10.51460/baebd.1608896

Öz. Bu araştırmada, “2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında” yer alan 7. sınıf “Kültür ve Miras” öğrenme alanına yönelik bir başarı testinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Başarı testinin geliştirilmesinde araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep İlinin Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerine bağlı 3 devlet ve 1 özel ortaokulunda 7. sınıfta öğrenim gören 300 öğrenci oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yönteminden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile öğrenciler belirlenmiştir. 7. sınıf SBDÖP ‘Kültür ve Miras’ öğrenme alanında yer alan 5 kazanıma uygun çoktan seçmeli 42 soru, araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Madde havuzu oluşturulduktan sonra testin kapsam ve görünüş geçerliği için uzman görüşleri alınmıştır. Başarı testinin geçerli ve güvenilir olması için madde analizi yapılmıştır. Madde analizlerine göre, 4 sorunun madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri zayıf çıktığı için testten çıkarılmıştır. Ayrıca soru sayılarının zorluk ve kazanımlar açısından dengeli bir dağılım göstermesi için 13 soru testten çıkarılmıştır. Test genelinde madde güçlük indeks değeri 0,41, madde ayırt edicilik değeri de 0,38 olarak bulunmuştur. Test sorularını iç tutarlılığını tespit etmek için Kr-20 güvenirlik analizi yapılmıştır. Testin Kr- 20 değeri 0,799 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak 25 sorudan oluşan geçerliliği ve güvenirliği kanıtlanmış oldukça güvenilir bir başarı testi geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Kültür ve miras, Başarı testi, Madde analizi, Geçerlik ve güvenirlik.

Abstract. In this study, it was aimed to develop an achievement test for the 7th grade "Culture and Heritage" learning area in the "2018 Social Studies Curriculum". Survey design, one of the research methods, was used in the development of the achievement test. The study group of the research consists of 300 students studying in the 7th grade in 3 public and 1 private secondary school in Şehitkamil and Şahinbey districts of Gaziantep Province. The students were selected using convenience sampling from the purposive sampling method. 42 multiple-choice questions appropriate to the 5 learning outcomes in the 7th grade SBSTP 'Culture and Heritage' learning domain was created by the researcher. After the item pool was created, expert opinions were taken for the content and face validity of the test. Item analysis was conducted to ensure that the achievement test was valid and reliable. According to the item analyses, 4 questions were excluded from the test due to poor item difficulty and item discrimination values. In addition, 13 questions were removed from the test to ensure a balanced distribution of the number of questions in terms of difficulty and achievements. The item difficulty index value was found to be 0.41 and the item discrimination value was found to be 0.38. Kr-20 reliability analysis was performed to determine the internal consistency of the test questions. The Kr-20 value of the test was found to be 0.799. As a result, a highly reliable achievement test consisting of 25 questions with proven validity and reliability was developed.

Keywords: Social studies, Culture and heritage, Achievement test, Item analysis, Validity and reliability.

Extended Abstract

Introduction. There are a limited number of achievement tests for 7th graders in the learning area of Culture and Heritage in the Social Studies Curriculum. In this respect, in this study, it was aimed to develop an achievement test with proven validity and reliability according to the achievements of the unit "Journey to Turkish History" in the learning area of Culture and Heritage in the 7th grade.

Method. Survey design, one of the quantitative research methods, was used in the study. The study group of the research consists of 300 students studying in the 7th grade in 3 public and 1 private secondary schools in Şehitkamil and Şahinbey districts of Gaziantep Province in the 2023-2024 academic year. The students were selected using convenience sampling from the purposive sampling method. It was developed in accordance with the learning outcomes in the 7th grade social studies course "Culture and Heritage" learning area. Development stages of achievement test; 1) Literature review, 2) Listing of Outcomes, 3) Creation of the item pool, 4) Implementation, 4) Determination of questions, 5) Obtaining expert opinions, 6) Substance analysis, 7) The test questions were finalized in eight steps. As the first step in the development of the achievement test, the literature was reviewed and achievement tests in the field of social studies were examined. There are a limited number of studies in the 7th grade in the learning area of Culture and Heritage in the Social Studies Curriculum (SSCLC). In this respect, 42 multiple-choice questions appropriate to the 5 learning outcomes in the 7th grade CPSP 'Culture and Heritage' learning domain were created by the researcher. While preparing the questions, attention was paid to write a balanced number of questions from each outcome.

After the item pool was created, it was presented to the opinions of 2 field experts, 1 measurement and evaluation expert and 3 social studies teachers in order to check whether the questions were distracting, appropriate for the grade level, and whether they met the objective in terms of achievement.

Item analysis was conducted to ensure the validity and reliability criteria of the achievement test. The answers given by the students to the questions were entered into the Excel program, and the correct answers were given a score of 1 and the incorrect answers were given a score of 0. Students' scores from the test were calculated and ranked from highest to lowest. The upper and lower groups of 81 students were determined by taking 27% of the students' highest and lowest scores, and the remaining 46% were not included in the calculation. "Item difficulty indices and item discrimination" values of the lower and upper groups were calculated. The item difficulty index value is used to determine the difficulty level of the items and to find the correct respondents to the test items. Item discrimination is done to determine the rate at which the known and unknown items are separated. Then, Kr20 reliability coefficient was calculated to test the reliability of the items.

Results and Conclusion. In this study, "item difficulty and item discrimination" analyzes were conducted for the validity of the achievement test. The scores of the students were calculated and the lower and upper groups were determined. Questions S11, S16, S27, S41 were excluded from the test because of poor item difficulty and item discrimination. Questions S4, S7, S10, S12, S17, S19, S22, S23, S24, S32, S34, S37, S40 were also removed from the test to ensure a balanced distribution of the number of questions in terms of difficulty and outcomes. The final version of the test consisted of 25 questions with proven validity, high item discrimination and medium difficulty. If there is a significant

difference between "item difficulty index values" in achievement tests, the Kr-20 formula is used to determine the internal consistency of the test. The correct answers given by the students to 42 questions were given a score of 1 and the incorrect answers were given a score of 0 and entered into the Excel program. Variance values of p and q were calculated in the program. The Kr20 value was calculated with the given values and found to be 0.799. The calculated Kr20 value is within the reference value range and is found to be highly reliable.

First, the studies in the literature were examined and a balanced distribution of questions was tried to be made in accordance with the five learning outcomes in the relevant learning area. An item pool of 42 multiple-choice questions was created. Expert opinions were taken for the content and face validity of the items. Necessary arrangements were made in line with the suggestions of expert opinions. Subsequently, item analyses were conducted. Two criteria are used in item analysis. "Item difficulty indices and item discrimination values" were calculated for all and all questions of the test. The item difficulty index value was found to be 0.41 and the item discrimination value was found to be 0.38. The test questions were found to be within the given reference range, of medium difficulty and with very good discrimination. Kr-20 reliability analysis was conducted to determine the internal consistency of the test questions. The Kr- 20 value of the test was found to be 0.799. The reliability coefficient of the test was found to be quite reliable within the desired reference range. As a result of the item analysis values found in the study, 17 items were removed from the test in order to show a balanced distribution in terms of difficulty and achievements throughout the test. As a result, a highly reliable achievement test consisting of 25 questions with proven validity and reliability was developed. Based on this research, suggestions for future studies are presented below:

- Achievement tests can be developed at different grade levels related to other learning areas in the program.
- In order to prove the validity and reliability of the study again, test analyzes can be repeated with different sample groups in other provinces.

Giriş

Toplumla iç içe bir ders olan ve bireyleri doğrudan etkileyen sosyal bilgiler, disiplinler arası ve çok disiplinli bir yapıya sahip olması sebebiyle tarih ve coğrafya gibi disiplinleri tanımlamaktan daha zordur (Doğanay, 2002). Bu kapsamda sosyal bilgiler üzerine pek çok tanımlamanın yapıldığı görülmüştür. Bu tanımlamalardan birinde sosyal bilgiler, ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaşların yetiştirilmesi amacıyla öğrencilere, toplumsal yaşama yönelik esas alınan bilgi, beceri, tutum ve değerlerin ediniminin sağlandığı bir çalışma alanı olarak ifade edilmiştir (Erden, 1996). Bir başka çalışmada ise, eğitim programına yönelik belirlenen hedeflere ulaşabilmek amacıyla kişi ve toplumla ilişkili disiplinlerin bir araya getirildiği, bireylerin fiziksel ve sosyal dünyaya hazırlandığı bir ders programı olarak nitelendirilmiştir (Doğanay, 2003). Turan ve Karasu Avcı'nın (2018) çalışmasında ise; tarih, coğrafya, ekonomi, hukuk gibi birçok disiplinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir ilk ve ortaokul müfredat dersi olarak tanımlanmıştır. Öztürk (2012), sosyal bilgileri "Sosyal bilgiler, hemen her bakımdan değişen. Ülke ve dünya koşullarında bilgiye dayalı karar alıp problem çözebilen etkin vatandaşlar yetiştirmek amacıyla sosyal ve beşerî bilimlerden aldığı bilgi ve yöntemleri kaynaştırarak kullanan bir öğretim programıdır." şeklinde tanımlamıştır. Bu tanımlamalar ışığında sosyal bilgiler; bireylerin değişen dünya koşullarına uyum sağlayarak etkili vatandaş olabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve değerlerin kazandırılması kapsamında farklı disiplinlerden faydalandığı bir öğretim programı olarak da belirtilebilir.

Kuş, Meray ve Karatekin (2013), sosyal bilgiler ders programı ile bireylerin toplumsal yaşamlarında kolaylıklar sunduğunu ayrıca kültürel geleneğin sürdürülmesine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programının esas hedefi, bireylere vatandaşlık konularıyla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmaktır (Aykaç, 2007). Bu aşamada edebiyat, hukuk, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, tarih, coğrafya, ekonomi ve siyaset bilimi gibi farklı sosyal bilim dallarından faydalanmaktadır (MEB, 2005). Sosyal bilgiler dersinin faydalandığı bilimlerden biri de tarih bilimidir.

Tarih, en genel haliyle geçmişi inceleyen bilim dalı olarak tanımlansa da Dilek (2007) insanların geçmişe ilişkin eylemlerinin anlaşılmasını sağlayan bir bilim dalıdır (Demircioğlu, 2020). Tarih bilimi, bireylerin kendi kimliğini tanımlarına ve yaşadıkları toplumun kültürel öğelerinin öğrenilmesine katkı sağlayarak atalardan kalan mirasın anlaşılması ve korumasına yönelik bilinç geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda kişiler, yaşadıkları coğrafyanın varoluşundan buldukları zamana kadar hangi aşamalardan geçtiğini, var olduğu toplumun bir parçası olarak kimlerin nasıl bir bedel ödediğini anlamayı öğreneceklerdir (Turan ve Ulusoy, 2013). Tarih biliminin vatandaşlık eğitimi açısından da önemli bir yerde bulunduğu söylenmektedir. Bu açıdan tarih konularındaki öğrenme ve öğretme etkinlikleri ile öğrenciler gerek kendi ülkeleri hakkında bilgi sahibi olmakta gerekse başka ülkelerin tarihi ile ilgili bilgileri öğrenme fırsatı bulmaktadırlar. Bu sayede vatandaşlık eğitiminin önemli hedeflerinden olan kültürel mirasın bir sonraki nesillere aktarımı gerçekleşmiş olmaktadır (Öztürk, 2012). Her bilginin olduğu gibi tarih öğretiminin ilk kaynağının aile olduğunu söyleyebiliriz. Fakat okuldaki öğretim sürecine bakıldığında ise konusu ve özellikle öğrenme alanı itibarıyla sosyal bilgiler dersinin ön plana çıktığı belirtilebilir. Sosyal bilgiler dersi içerik olarak tarih konularına yer vermekte ve bu durumu çoğunlukla 'Kültür ve Miras' öğrenme alanı ile gerçekleştirmektedir (MEB, 2018).

'Kültür ve Miras' öğrenme alanı, tarih odaklı bir içeriğe sahip olmasına rağmen kültür ve kültürel mirası temele almakta ve ön planda tutma gayesinde bulunmaktadır. Kültür ve kültürel mirasa öncelik verme ile amaçlanan, kültürün korunarak geliştirilmesini sağlayan milli bir bilinç elde etmektir (MEB, 2018). Dolayısıyla ülkemizin kültürel dokusunun korunması ve gelecek nesillere aktarılması için kültürel öğelerin bilinmesi gerekmektedir. Öğrencilerin kültür ve kültürel mirasa yönelik bilgileri ne derece öğrendiğini belirleyebilmek içinse açık uçlu sorular, anketler, boşluk doldurma soruları, doğru yanlış, eşleştirmeli, iki aşamalı, kısa yanıt ve çoktan seçmeli testler ile ölçekler, sözlü ve yazılı sınavlar gibi birtakım ölçme araçları kullanılmaktadır (Şimşek, 2007). Bu ölçme araçlarından biri de çoktan seçmeli testlerin kullanıldığı başarı testleridir. Başarı testleri, öğrencilerin bilgi seviyelerini, öğrenme düzeylerini ya da öğrenme eksikliklerini belirlemek amacıyla hazırlanmaktadır (Özcan, Koca ve Söğüt, 2019; Şahin, Başkurt ve Deringöl, 2023).

Birçok ülkede başarı testleri eğitim sisteminin etkililiğini göstermektedir. Öğrencilerin aldıkları eğitim ile edinmeleri beklenen bilgi ve becerilere ne derecede ulaşıldığı, başarı testlerinden elde edilen verilerle doğru orantılıdır. Başarı testleri ile öğrencilerin dersler üzerindeki durum tespiti yapılabilmekte ve olası eksikliklerin önüne geçilebilmektedir. Diğer bir deyişle öğrencilerin başarısızlıkları ve eksiklikleri olması halinde duruma daha çabuk müdahale edilebilmekte ve başarısızlığa karşı gerekli önlemlerin alınması söz konusu olmaktadır (Çakan, 2003). Haladyna (1997), başarı testlerinin öğrencilerin başarılarını ölçmede etkili bir geleneksel bir ölçme aracı olarak kullanıldığını ve bu görüşün felsefi temellere dayandığını ifade etmiştir. Bu görüşe göre, geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış bir başarı testinin ölçme aracı olarak kullanılmasının öğrencilerin ders başarılarını olumlu olarak etkilediğini düşünülmektedir.

Bu anlamda başarı testleri önemli kabul edilen ölçme araçları arasında yer almaktadır. Sosyal bilgilerde ünite ve öğrenme alanlarına ilişkin geçerliği ve güvenilirliği hesaplanmış başarı testleri literatür üzerinde incelendiğinde; Altınışık ve Orhan, 2002; Yeşiltaş, 2006; Çiftçi, Meydan ve Ektem, 2007; Arın ve Devceci, 2008; Oğuz, 2008; Ünal ve Çelikkaya, 2009; Oruç, 2010; Yeşiltaş, 2010; Ersozlu ve Kuzu, 2011; Yılmaz ve Çolak, 2012; İbrahimoglu ve Öztürk, 2013; Tokcan ve Alkan, 2013; Uçar ve Karakuş, 2017; Avcı ve Gümüş, 2020; Şentürk, 2020 vb. olmak üzere pek çok çalışmaya rastlanmıştır. Fakat bu çalışmalar yayın haline dönüştürülmemiştir. Demir ve Şenyurt'un (2021) yılında yapmış oldukları 'Kültürel Miras Akademik Başarı Testi (KMABT): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması' isimli çalışmada ise geçerlik ve güvenirlik testleri yapılan başarı testi yayın haline dönüştürülmüştür. Bu kapsamda alanda geliştirilmiş olan bu çalışma, başarı testlerinin yayın haline getirilmesi hususunda örnek teşkil etmektedir. Bunun dışında yayın haline dönüştürülmüş herhangi bir başarı testi çalışmasına ise rastlanmamıştır. Yapılan çalışma alanda bu tür çalışmalara ışık tutacağı için önem arz etmektedir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Tarama deseni, bir olay, durum, birey ve nesneyi kendi koşulları içinde olduğu hali ile tanımlamak için kullanılmaktadır (Karasar, 2020). Creswell (2012) tarama desenini, bir grup veya tüm insan topluluğunun tutum, görüş, davranış eğilimlerini belirlemek için kullanılan istatistiksel araştırma prosedürleri olduğunu

Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler 'kültür ve miras' öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 1697-1715.*

DOI. 10.51460/baebd.1608896

ifade etmiştir. Bu çalışma da ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanına yönelik bir başarı testinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin çoktan seçmeli testler aracılığıyla öğrenme düzeylerinin belirlenmesi için tarama modeli tercih edilmiştir (Kurt, Aydın ve Bekerci, 2023).

Sayfa | 1703 Çalışma grubu

Bir araştırmada örneklem parametresinin oluşturulabilmesi, olasılık temeline oturtulmuş, yansızlık ilkesine uygun olarak belirlenmiş örneklem ile mümkün olmaktadır. Bu sebeple olasılık temelli seçilmeyen gruplar için örneklem ifadesinin yerine çalışma grubu ifadesinin kullanımı tercih edilmektedir (Balci, 2006). Bu açıdan araştırmada çalışma grubu ifadesi kullanılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep İlinin Şehitkamil ve Şahinbey ilçelerine bağlı 3 devlet ve 1 özel ortaokulunda 2023-2024 eğitim öğretim yılında 7. sınıfta öğrenim gören 300 öğrenci oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yönteminden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile öğrenciler belirlenmiştir. Araştırmacı uygulama yapılacak okulları belirlerken kolay ulaşabildiği, zaman ve maliyet açısından avantajlı gördüğü, kendisine zaman ve pratiklik kazandırdığı için bu örneklem tipini seçmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Canbazoğlu Bilici’ye (2019) göre, örneklem büyüklüğünün ölçek ve başarı testlerinde yer alan madde sayısının 10 katı olması ideal olarak görülmektedir. Yürütülen çalışmaların bu kriterlere uygun olarak davranılması önerilmektedir. Bu çalışma kapsamında 25 sorudan oluşan başarı testi, soru sayısının 12 katı olacak şekilde örneklem ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem büyüklüğü alanyazındaki çalışmalarla karşılaştırıldığında yeterli olarak görülmektedir.

Başarı testi geliştirme aşamaları

Araştırmada 7. sınıf sosyal bilgiler dersi “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yer alan kazanımlara uygun olarak geliştirilmiştir. Başarı testinin gelişim aşamaları; Literatür taranması, kazanımların listelenmesi, madde havuzunun oluşturulması, uygulama yapılması, soruların belirlenmesi, uzman görüşlerinin alınması, madde analizlerinin alınması, test sorularına son halinin verilmesi şeklinde sekiz adımda gerçekleştirilmiştir.

Eğitim programlarının etkililiğini tespit etmek ve öğrencilerin başarılarını ölçmek açısından başarı testlerinden yararlanılmaktadır. Bu açıdan ilgili öğrenme alanında yer alan kazanımların ölçülmesi ve yorumlanması için bu kazanımlara uygun soruların hazırlanması gerekliliğinden söz edilmektedir (Üçüncü ve Sakız, 2020).

Başarı testi geliştirilme aşamalarından ilk basamak olarak alanyazın taranmış, sosyal bilgiler alanı ile yapılmış başarı testleri incelenmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında (SBDÖP) yer alan ‘Kültür ve Miras’ öğrenme alanında 7. sınıflara yapılmış sınırlı sayıda başarı testleri bulunmaktadır. Bu açıdan araştırmada 7. sınıf SBDÖP yer alan Kültür ve Miras öğrenme alanında “Türk Tarihine Yolculuk” ünite kazanımlarına göre geçerliği ve güvenilirliği kanıtlanmış bir başarı testi geliştirilmesi amaçlanmıştır. Öğrenci başarılarını ölçmede kısa yanıtlı sorular, boşluk doldurma, doğru ve yanlış test soruları, açık uçlu soru tipleri vb. ölçme araçları kullanılmaktadır (Balci ve Tekkaya, 2000). Yıldırım Suna, Güzel ve Benzer (2023), ölçme araçları arasında çoktan seçmeli test tipinin en sık

ve en güvenilir olduğunu ifade etmişlerdir. Bu test tipinin objektif olmasının önemli olduğunu yani kişiye ve zamana göre değişiklik göstermemesi gerektiği vurgulanmıştır. Bildik (2023), özellikle başarı testleri için çoktan seçmeli soru tipinin çok sık kullanıldığını ve hem öğrenci hem de testi hazırlayan araştırmacılar açısından avantajlı görüldüğünü belirtmiştir. Alinyazında bu görüşlerden de hareketle, hazırlanan bu çalışmada başarı testi için çoktan seçmeli soru tipi tercih edilmiştir. Çalışmada, 7. sınıf SBDÖP ‘Kültür ve Miras’ öğrenme alanında yer alan 5 kazanıma uygun çoktan seçmeli 42 soru, araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Sorular hazırlanırken her bir kazanımdan dengeli sayıda soru yazmaya dikkat edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 1.
Kazanımlara göre soru dağılımları

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Soru Dağılımları
Kültür ve Miras	SB.7.2.1. “Osmanlı Devleti’nin siyasi güç olarak ortaya çıkış sürecini ve bu süreci etkileyen faktörleri açıklar.”	S1, S2, S3, S5, S6, S8, S9, S34, S36, S37
	SB.7.2.2. “Osmanlı Devleti’nin fetih siyasetini örnekler üzerinden analiz eder.”	S35, S38, S18, S17, S15, S13, S12, S7
	SB.7.2.3. “Avrupa’daki gelişmelerle bağlantılı olarak Osmanlı Devleti’ni değişime zorlayan süreçleri kavrar.”	S29, S26, S25, S24, S23, S21, s20, S19
	SB.7.2.4. “Osmanlı Devleti’nde islahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.”	S40, S41, S42, S32, S28, S27, S22, S4,
	SB.7.2.5. “Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.”	S14, S31, S30, S33, S39, S11, S16, S10,
Toplam		42

Madde havuzu oluşturulduktan sonra soruların çeldiriciliği, sınıf düzeyine uygunluğu, kazanım açısından amacı karşılayıp karşılamadığının kontrolünün sağlanması için 2 alan uzmanı, 1 ölçme değerlendirme uzmanı ve 3 sosyal bilgiler öğretmenin görüşlerine sunulmuştur (Tablo 2).

Tablo 2.
Uzmanların demografik bilgisi

Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Mesleki Durumları	Uzmanlı Alanları
Erkek	17	Prof. Dr.	Sosyal Bilgiler Eğitimi
Erkek	13	Doç. Dr.	Sosyal Bilgiler Eğitimi
Erkek	10	Dr. Öğr. Üyesi	Ölçme ve Değerlendirme Eğitimi
Erkek	9	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Erkek	8	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Kadın	15	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Kadın	10	Türkçe Öğretmeni	Türkçe Öğretmenliği
Kadın	12	Türkçe Öğretmeni	Türkçe Öğretmenliği

Uzmanların dönütleri sonucunda sorular madde havuzundan çıkarılmamış sadece sorular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra maddelerin dil ve anlatım açısından kontrolünün sağlanması için başarı testi 2 Türkçe uzmanının görüşüne sunulmuştur (Tablo 2). Uzman

görüşlerine göre 42 sorunun düzenlemeleri yapılarak kapsam ve görünüş geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin analizi

Sayfa | 1705

Başarı testinin geçerlik ve güvenilirlik ölçütlerinin sağlanması için madde analizi yapılmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar Excel programına girilmiş, doğru vermiş oldukları cevaba 1, yanlış verdikleri cevaba 0 puanları verilmiştir. Testten aldıkları puanlar hesaplanmış, öğrencilerin puanları en yüksekte en aza kadar sıralanmıştır. Öğrencilerin en yüksek ve en az puanlarının %27'si alınarak 81 kişilik alt ve üst gruplar belirlenmiş, geriye kalan %46'lık grup hesaplamaya dahil edilmemiştir. Öncelikle belirlenen alt ve üst grupların madde güçlük indeks değerlerine bakılmıştır. Madde güçlük indeks değerleri $P_i = \frac{n(\text{üst}) + n(\text{alt})}{N}$ formülüne göre hesaplanmıştır. P_i ; madde güçlük indeksi, $n(\text{üst})$; maddeyi üst grupta doğru cevaplayanların sayısı, $n(\text{alt})$; maddeyi alt grupta doğru cevaplayanların sayısı, N ; üst grup ve alt grup öğrencilerin sayısıdır (Hasançebi, Terzi ve Küçük, 2020). Madde güçlük indeks değeri, maddelerin zorluk derecesini tespit etmek ve test maddelerine doğru yanıt verenleri bulmak için yapılmaktadır. Madde güçlük indeksi 0-1 değer aralığında olmalıdır. Güçlük indeks değeri 0'a yakın olduğunda maddenin zor olduğuna, 1'e yakın olduğunda ise maddenin kolay olduğuna işaret etmektedir (Soylu, Karamustafaoğlu ve Karamustafaoğlu, 2020). Daha sonra alt ve üst grupların madde ayırt edicilik değerlerine bakılmıştır. Madde ayırt edicilik ise bilenle bilinmeyenin hangi oranda ayrıldığını tespit etmek amacıyla yapılmaktadır. Madde ayırt edicilik değeri -1 ile +1 arasında değişmektedir. Madde ayırt edicilik indeksi hesaplamalarında; bir maddeden elde edilen puanlar ile toplam test puanları arasında korelasyon katsayılarından yararlanılmaktadır. Madde ayırt edicilik değerinin fazla olması testin geçerliliğini arttırmaktadır (Turgut ve Baykul, 2014). Madde ayırt edicilik değerleri $R_{jx} = \frac{n(\text{üst}) - n(\text{alt})}{n}$ formülüyle hesaplanmıştır. R_{jx} ; madde ayırt edicilik gücü, $n(\text{üst})$; maddeyi üst grupta doğru cevaplayanların sayısı, $n(\text{alt})$; maddeyi alt grupta doğru cevaplayanların sayısı, n ; üst ya da alt gruptan herhangi birinin eleman sayısı (grupların sayısı birbirine eşittir.) (Büyüköztürk vd., 2021; Hasançebi, Terzi ve Küçük, 2020). Başarı testlerinde iç tutarlılığın güvenilirlik değerlerinin hesaplanmasında KR20 ve KR21 katsayılarına bakılmaktadır (Kartal ve Bardakçı, 2018). Fakat bir başarı testinde her bir soru aynı güçlükte ise KR21 katsayısı formülü, farklı güçlükte ise KR20 katsayısı formülü kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2016). Bu açıdan araştırmada yer alan testte yer alan maddelerin güçlük değerleri farklı olduğundan dolayı maddelerin güvenilirliğini test etmek için KR20 güvenilirlik kat sayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik hesaplamaları yapılmış, madde analiz süreci ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Geçerliğe ilişkin bulgular

Madde analizlerini yapmak ve maddelerin özelliklerini belirlemek için istatistiki yöntemlerden madde ayırt edicilik değerleri ve madde güçlük indeksleri sıklıkla kullanılmaktadır (Büyüköztürk, vd., 2021). Bu araştırmada başarı testinin geçerliliği için "madde güçlük ve madde ayırt edicilik" analizleri yapılmıştır. Öğrencilerin testten almış oldukları puanlar hesaplanmış alt ve üst gruplar belirlenmiştir.

Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler 'kültür ve miras' öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 1697-1715.*

DOI. 10.51460/baebd.1608896

Alt ve üst grupların madde havuzundaki 42 soruya vermiş oldukları cevapların “madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik değerleri” Tablo 3’te verilen formüllere göre hesaplanarak Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 2.

Sayfa | 1706

Soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri

Soru Sayısı	Üst Grup	Alt Grup	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik Değeri	Soru Sayısı	Üst Grup	Alt Grup	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik Değeri
S1	65	46	0,69	0,23	S22	31	13	0,27	0,22
S2	61	24	0,52	0,46	S23	26	10	0,22	0,20
S3	66	30	0,59	0,44	S24	37	19	0,35	0,22
S4	52	16	0,42	0,44	S25	50	17	0,41	0,41
S5	52	10	0,38	0,52	S26	74	12	0,53	0,77
S6	69	29	0,60	0,49	S27	24	22	0,28	0,02
S7	54	23	0,48	0,38	S28	66	24	0,56	0,52
S8	63	24	0,54	0,48	S29	63	17	0,49	0,57
S9	65	18	0,51	0,58	S30	64	16	0,49	0,59
S10	35	13	0,30	0,27	S31	70	30	0,62	0,49
S11	15	16	0,19	-0,01	S32	47	20	0,41	0,33
S12	40	21	0,38	0,23	S33	41	9	0,31	0,40
S13	63	27	0,56	0,44	S34	28	11	0,24	0,21
S14	70	22	0,57	0,59	S35	56	10	0,41	0,57
S15	31	20	0,31	0,14	S36	54	13	0,41	0,51
S16	32	19	0,31	0,16	S37	42	15	0,35	0,33
S17	40	20	0,37	0,25	S38	49	7	0,35	0,52
S18	49	13	0,38	0,44	S39	49	12	0,38	0,46
S19	43	12	0,34	0,38	S40	40	11	0,31	0,36
S20	39	16	0,34	0,28	S41	30	15	0,28	0,19
S21	76	25	0,62	0,63	S42	34	6	0,25	0,35

Tablo 4’e göre grupların “madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik değerlerinin” genel olarak 0,20 üzerinde olduğu görülmektedir. S11’in negatif bir değer olarak “madde ayırt ediciliğinin” çok düşük olduğunu göstermektedir. Soruların “madde güçlük indeks değerine ve madde ayırt edicilik indeksine” göre verilen referans aralıklar ve değerlendirmelere Tablo 5 ve Tablo 6’ da yer verilmiştir.

Tablo 3.

Madde güçlük indeksleri

Madde Güçlü İndeks Değeri (p)	Soru sayısı	Soru Numarası	Sorunun Değerlendirilmesi
0,19 ve altı	1	S11	Çok zor
0,20- 0,39	21	S5, S10, S12, S15, S16, S17, S18, S19, S20, S22, S23, S24, S27, S33, S34, S37, S38, S39, S40, S41, S42	Zor
0,40- 0,59	16	S2, S3, S4, S7, S8, S9, S13, S14, S25, S26, S28, S29, S30, S32, S35, S36	Orta güçlükte
0,60-0,79	4	S1, S6, S21, S31	Kolay
0,80-1	-	-	Çok kolay
Toplam	42		

Büyüköztürk vd. (2021) çalışmasından uyarlanmıştır.

Tablo 5'e göre madde güçlük indeks değerlerinin test genelinde zor (21) ve orta güçlükte (16) olduğu görülmektedir. 1 soru çok zor, 4 soru ise kolay olarak belirlenmiştir. Referans aralığında çok kolay olarak değerlendirilen soru bulunmamaktadır.

Tablo 4.

Madde ayırt edicilik değerleri

Madde Ayırt Edicilik Değerleri	Soru Sayısı	Soru Numarası	Sorunun Değerlendirilmesi
0,40 ve üzeri	22	S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S13, S14, S18, S21, S25, S26, S28, S30, S31, S33, S35, S36, S38, S.39	Çok iyi, kaliteli bir soru
0,30 – 0,39	6	S7, S19, S32, S37, S40, S42	Oldukça iyi bir madde ama yine de geliştirilebilir
0,20-0,29	9	S1, S10, S12, S17, S20, S22, S23, S24, S34,	Orta düzeyde bir madde düzeltilmeli
0,00-0,19	4	S15, S16, S27, S41	<ul style="list-style-type: none"> •Ayırt ediciliği zayıf •Teste bir katkısı olumlu olduğu söylenemez •Ancak bu tür maddelerin çıkarılması kapsam geçerliliğini düşürebilir. Bu nedenle düzeltilmeli- geliştirilmeli ya da çıkarılmalıdır.
Negatif Değerler	1	S11	Çok kötü bir maddedir. Kesinlikle teste alınmamalıdır.
Toplam	42		

Büyüköztürk vd. (2021) çalışmasından uyarlanmıştır.

Tablolara göre S11, S16, S27, S41 sorularının “madde güçlük ve madde ayırt edicilik değerleri” zayıf çıktığı için testten çıkarılmıştır. Soru sayılarının zorluk ve kazanımlar açısından dengeli bir dağılım göstermesi için S4, S7, S10, S12, S17, S19, S22, S23, S24, S32, S34, S37, S40 soruları da testten

çıkarılmıştır. Testin son hali madde analiz değerleri ve ilgili öğrenme alanında yer alan kazanımı veren, 25 sorudan oluşan geçerliliği ispat edilmiş madde ayırt ediciliği yüksek, orta güçlükte sorulardan oluşmaktadır.

Güvenirlğe ilişkin bulgular

Başarı testlerinde “madde güçlük indeks değerleri” arasında anlamlı bir farklılık görülürse, testin iç tutarlılığının tespit etmek amacıyla Kr-20 formülünden yararlanılmaktadır (Büyüköztürk, 2016). Öğrencilerin 42 soruya vermiş olduğu doğru cevaplara 1, yanlış cevaplara 0 puanları verilerek Excel programına girilmiştir. Programda p ve q varyans değerleri KR-20 formülüne göre hesaplanmıştır.

$$KR-20 = (k/k-1) * [1 - (\text{Toplam } p * q / \sigma^2)]$$

k = Soru Sayısı

p = Soruyu doğru cevaplayanların oranı

q = Soruyu yanlış cevaplayanların oranı

σ^2 = Cevaplayanların toplam puanlarının varyansı

Tablo 5.

Kuder- Richardson güvenirlık katsayı değerleri

K	p x q	σ^2
42	9,43	42,87

Tablo 7’de verilen değerlerle Kr2-0 değeri hesaplanarak 0,799 olarak bulunmuştur. Güvenirlık değerleri; $0,00 < \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir, $0,40 < \alpha < 0,60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür, $0,60 < \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilir, $0,80 < \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir şekilde yorumlanmaktadır (Karagöz 2014). Başarı testi için hesaplanan Kr-20 değeri verilen referans değer aralığında olup oldukça güvenilir olarak tespit edilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada 7. sınıf SBDÖP’da yer alan “Kültür ve Miras” öğrenme alanında “Bir Kahraman Doğuyor” ünitesi için başarı testi geliştirilmek amaçlanmıştır. Alanyazın tarandığında sosyal bilgiler dersine yönelik yapılan başarı testlerinin genellikle tez çalışmalarında (Hayta, 2022; Karalı, 2022; Köse, 2023; Pala, 2020; Ünal, 2023; Yılmaz, 2022) yapıldığı görülmüştür. Fakat bu çalışmaların yayınlanmadığı tespit edilmiştir. Özellikle alanyazında 7. sınıflara yönelik “Kültür ve Miras” öğrenme alanında yayınlanan başarı testiyle karşılaşılması. Bu durum alanyazındaki boşluğu doldurmak ve başka çalışmalara katkı sunması adına teşvik edici olarak görülmüştür.

Araştırmada ilk önce alanyazında yapılan çalışmalar incelenmiş ilgili öğrenme alanında yer alan beş kazanıma uygun dengeli bir soru dağılımı yapılmaya çalışılmıştır. Çoktan seçmeli olarak hazırlanan 42 soruluk madde havuzu oluşturulmuştur. Maddelerin kapsam ve görünüş geçerliliği için uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşlerinin önerileri doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Daha sonra madde analizleri yapılmıştır. Madde analizleri yapılırken iki ölçüt kullanılmaktadır. Testin sorularının tamamında ve genelinde “madde güçlük indeksleri ve madde ayırt edicilik değerleri” Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler ‘kültür ve miras’ öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 1697-1715.*

DOI. 10.51460/baebd.1608896

hesaplanmıştır. Test genelinde madde güçlük indeksi değeri 0,41, madde ayırt edicilik değeri 0,38 olarak bulunmuştur. Test sorularının orta güçlükte ve ayırt ediciliği oldukça iyi olarak bulunmuştur (Büyüköztürk, 2016). Test sorularını iç tutarlılığını tespit etmek için Kr-20 güvenilirlik analizi yapılmıştır. Testin Kr- 20 değeri 0,799 olarak bulunmuştur. Testin güvenilirlik katsayısının .70 ve üzeri olması testin güvenilir olması için yeterli görülmektedir. Elde edilen güvenilirlik katsayısı istenilen referans aralığında olduğundan oldukça güvenilir olarak görülmüştür (Büyüköztürk, 2016). Araştırmayla yakın sonuçlara ulaşan Şahin, Başkurt ve Derinkol (2023), “İlkokul 3. sınıf öğrencilerine yönelik matematik problem çözme başarı testinin geliştirilmesi” adlı çalışmalarında testin güvenilirlik analizi hesaplamasında KR20 değeri 0,78 olarak bulunmuştur.

Alanyazında başarı testi geliştirmeye yönelik Kr-20 güvenilirlik analizleri yapılan başka araştırmalarda benzer sonuçlarla karşılaşılmıştır (Çiftçi, Karamustafaoğlu ve Bolat, 2022; Demir ve Şenyurt, 2021; Kara ve Çelikler, 2015; Köroğlu, Karaca ve Bektaş, 2022; Özaşkın Arslan ve Karamustafaoğlu, 2019). Araştırmada bulunan madde analiz değerleri sonucunda, test genelinde zorluk ve kazanımlar açısından dengeli bir dağılım göstermesi için 17 madde (S11, S16, S27, S41, S4, S7, S10, S12, S17, S19, S22, S23, S24, S32, S34, S37, S40) testten çıkarılmıştır. Sonuç olarak 25 sorudan oluşan geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış oldukça güvenilir bir başarı testi geliştirilmiştir. Yapılan bu araştırmadan hareketle, yeni yapılacak çalışmalar için araştırmacılara öneriler aşağıda sunulmuştur:

- Bu araştırmada geliştirilen başarı testi 7. sınıf SBDÖP’da yer alan “Kültür ve Miras” öğrenme alanı ile sınırlıdır. Programda yer alan diğer öğrenme alanları ile ilgili farklı sınıf düzeylerinde başarı testleri geliştirilebilir.
- Araştırmanın örneklemini 300 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın geçerliliği ve güvenilirliğini tekrar ispatlamak için başka illerde farklı örneklem grubuyla test analizleri tekrarlanabilir.
- Bu araştırmada geliştirilen başarı testi öğrencilerin cinsiyet, anne-baba eğitim durumu, kardeş sayısı, aile sosyo ekonomik durumu gibi düzeyler gözlemlenmeden yürütülmüştür. Yapılacak yeni araştırmalar için bu unsurlar dikkate alınarak test tekrarlanabilir ve madde analiz sonuçları karşılaştırılabilir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 1697-1715.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 1697-1715.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

- Altınışik, S. ve Orhan, F. (2002). Sosyal bilgiler dersinde çoklu ortamın öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*, 41- 49.
- Arın, D. ve Devenci, H. (2008). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırd tutma düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7(26)*, 170-185.
- Avcı, G. ve Gümüş, N. (2020). İlkokul 4 sınıf sosyal bilgiler dersi insanlar yerler ve çevreler öğrenme alanına yönelik başarı testi geliştirilmesi. *Presented at the Ankara II. Scientific Research Kongresi, Ankara, Türkiye.*
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (22)*, 46-73.
- Balcı, A. (2006). Sosyal bilimlerde araştırma: yöntemler, teknikler, ilkeler. (6. Baskı). Ankara: Pegem.
- Balcı, E. ve Tekkaya, C. (2000). Ölçme ve değerlendirme tekniklerine yönelik bir ölçeğin geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*, 42-50.
- Bildik, Y. (2023). Arapça gramerde ölçme-değerlendirme aracı olarak çoktan seçmeli testler-isim cümlesi örneği. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 24(24)*, 335-360. <https://doi.org/10.51553/bozifder.1369027>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2021). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (30. Baskı). Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (22. Baskı). Ankara: Pegem.
- Canbazoğlu Bilici, S. (2019). Örneklem yöntemleri. Özmen, H., ve Karamustafaoglu, O. (Edt.). *Eğitimde araştırma yöntemleri* (2. Baskı, ss. 59-63) içinde. Ankara: Pegem.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research, Boston MA: Pearson Education* (4th ed.). Pearson.
- Çakan, M. (2003). Geniş ölçekli başarı testlerinin eğitimindeki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim, 28(128)*, 19-26.
- Çiftçi, S., Meydan., A. ve Ektem, I. (2007). Sosyal bilgiler öğretiminde probleme dayalı öğrenmeyi kullanmanın öğrencilerin başarısına ve tutumlarına etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*, 179-190.
- Çiftcibaşı, F., Karamustafaoglu, S. ve Bolat, A. (2023). 'Güneş Sistemi ve Tutulmalar' ünitesine yönelik başarı testi geliştirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(1)*, 1-26.
- Demir, Y. ve Şenyurt, S. (2021). Kültürel miras akademik başarı testi (KMABT): Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD), 5(2)*, 279-298. <https://doi.org/10.32960/uead.961426>
- Demircioğlu, İ. H. (2020). Tarih öğretimi, öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı, İsmail H. Demircioğlu ve İ. Turan (Ed.), *Tarih Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı* (5. Baskı, 1-12) içinde. Ankara: Pegem.
- Dilek, D. (2007). *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*. (3. baskı). Ankara: Nobel.
- Doğanay, A. (2002). Sosyal bilgiler öğretimi. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (1. Baskı, ss. 15-46) içinde. Ankara: Pegem.
- Doğanay, A. (2003). Öğretimde kavram ve genellemelerin geliştirilmesi. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (5. Baskı, ss. 265-296). Ankara: Pegem.
- Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (6. Baskı). Ankara: Alkim.
- Ersozlu, Z. ve Kazu, H. (2011). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde uygulanan yansıtıcı düşünmeyi geliştirme etkinliklerinin akademik başarıya etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(1)*, 141-159
- Haladyna, T. M. (1997). *Writing Test Items to Evaluate Higher Order Thinking*. London: Allyn ve Bacon.
- Hasançebi, B., Terzi, Y. ve Küçük, Z. (2020). Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksine dayalı çeldirici analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 10(1)*, 224-240. <https://doi.org/10.17714/gumusfenbil.615465>

Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler 'kültür ve miras' öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1)*, 1697-1715.

DOI. 10.51460/baebd.1608896

- Hayta, P. (2022). *Bağlam temelli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarı ve derse karşı tutumuna etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- İbrahimoglu, Z. ve Öztürk, C. (2013). Sosyal bilgiler dersinden örnek olay yöntemi kullanımının öğrencilerin akademik başarı derse karşı tutum ve eleştirel düşünme becerileri üzerine etkileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26(2), 523-548.*
- Kara, F. ve Çelikler, D. (2019). 5.sınıf “maddenin değişimi” ünitesinde kullanılan bağlam temelli öğrenmenin öğrencilerin başarısına etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 216-245.* Doi: 10.17860/mersinefd.428001
- Karagöz, Y. (2014). *SPSS 21.1 Uygulamalı Biyoistatistik*. (1. Basım). Ankara: Nobel.
- Karalı, M. A. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde hologram içerikli uygulamaların akademik başarı ve tutum üzerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (36. Basım). Ankara: Nobel.
- Kartal, M. ve Bardakçı, S. (2018). *Spss ve Amos Uygulamalı Örneklerle Güvenirlik ve Geçerlik Analizleri*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Köroğlu, M. N., Karaca, M. ve Bektaş, O. (2023). Maddenin yapısı ve özellikleri konusunda başarı testi geliştirme: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 7(1), 1-32.* <https://doi.org/10.34056/aujef.997764>
- Köse, B. (2023). *Bilişim destekli sosyal bilgiler öğretiminin öğrencinin akademik başarı, tutum ve kalıcılığına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Kurt, A., Aydın, M. ve Bekereci, Ü. (2023). Achievement test development study for 6th grade sound and characteristics unit: validity and reliability analysis, *E-International Journal of Educational Research, 14 (3), 20-33.* DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1226568>
- Kuş, Z., Merey, Z. ve Karatekin, K. (2013). İlköğretim 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi, 11(25), 183-214.*
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], (2005). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4-5 ve 6-7). <http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> adresinden 18.11.2023 tarihinde alınmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4., 5., 6. ve 7. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr> adresinden 18.11.2023 tarihinde alınmıştır.
- Oğuz, S. (2008). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde bilgisayar destekli öğretim yöntemi ile turizm konularının öğretimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Oruç, Ş. (2010). Sosyal bilgiler öğretiminde mizah kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(3), 56-73.*
- Özaşkın Arslan, A. G. ve Karamustafaoğlu, S. (2019). 2018 Fen bilimleri öğretim programı kapsamındaki 7. sınıf güneş sistemi ve ötesi ünitesine yönelik bir başarı testi geliştirme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(2), 172-205.* Doi: 10.7822/omuefd.528571.
- Özcan, H., Koca, E., ve Söğüt, M. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Basınç Kavramıyla İlgili Anlayışlarını Ölçmeye Yönelik Bir Test Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 6(1), 130-144.*
- Öztürk, C. (2012). Sosyal bilgiler: Toplumsal yaşama disiplinlerarası bir bakış. Öztürk, C. (Edt.). *Sosyal bilgiler öğretimi* (3. Baskı, ss. 2-30). İçinde. Ankara: Pegem.
- Pala, F. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde dijital öyküleme destekli grup çalışmasının akademik başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Soylu, Ü. İ., Karamustafaoğlu, S. ve Karamustafaoğlu, O. (2020). 6. sınıf “madde ve ısı” ünitesi başarı testi geliştirme: geçerlik ve güvenilirlik, *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 271-293.* <https://doi.org/10.47479/ihead.800620>
- Şahin, M., Başkurt, İ., ve Deringöl, Y. (2023). İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Matematik Problem Çözme Başarı Testinin Geliştirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(39), 811-838.* <https://doi.org/10.35675/befdergi.1211836>
- Şentürk, M. (2020). *Sosyal bilgiler dersinde eğitici çizgi roman ve eğitici çizgi film kullanımının öğrencilerin tutum, motivasyon ve akademik başarılarına etkileri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Akcan, C. ve Ablak, S. (2025). 7. Sınıf sosyal bilgiler ‘kültür ve miras’ öğrenme alanına yönelik başarı testinin geliştirilmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 16(1), 1697-1715.*
DOI. 10.51460/baebd.1608896

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 1697-1715.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 1697-1715.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Şimşek, Ü. (2007). *Çözümler ve kimyasal denge konularında uygulanan jigsaw ve birlikte öğrenme tekniklerinin öğrencilerin maddenin tanecikli yapıda öğrenmeleri ve akademik başarıları üzerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Tokcan, H. ve Alkan, G. (2013). Sosyal bilgiler öğretiminde kavram karikatürlerinin öğrenci başarısına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 14(2), 1-19.*
- Turan, R. ve Ulusoy, K. (2013). Sosyal bilgilerin temelleri. Turan, R., ve Ulusoy, K. (Edt.). *Sosyal bilgilerde tarihin yeri ve önemi* (3. Baskı, ss. 138-153) içinde. Ankara: Pegem.
- Turan, S. ve Karasu Avcı, E. (2018). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programının dijital vatandaşlık bağlamında incelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 1(1), 28- 38.*
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2014). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (6. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Uçar, A. ve Karakuş, U. (2017). 6. sınıf sosyal bilgiler dersi çevre konularının öğretiminde belgesel kullanımının öğrencilerin akademik başarı ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 18(3), 992-1009.*
- Üçüncü, G. ve Sakız, G. (2020). Başarı testi geliştirme süreci: ilkökul dördüncü sınıf maddeyi tanıyalım ünitesi örneği. *Kastamonu Education Journal, 28(1), 82-94.* Doi:10.24106/kefdergi.3440
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı yaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. Sınıf Örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 13(2), 197- 212.*
- Ünal, A. V. (2023). *Artırılmış gerçeklik uygulamalarının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının genel fiziki coğrafya dersi başarı-tutum ve öğrenci görüşlerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Yeşiltaş, E. (2006). *Sosyal bilgiler fiziki coğrafya konuları öğretiminde araç-gereç kullanımının öğrencilerin başarı düzeylerine etkisi (Kars ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kafkas Üniversitesi.
- Yeşiltaş, E. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimine yönelik geliştirilen bilgisayar yazılımının akademik başarı ve tutuma etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım Suna, Z., Güzel, A. ve Benzer, A. (2023). Türkçe öğretmenlerinin çoktan seçmeli soru hazırlamaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar, 7(Special Issue / Özel Sayı 3), 1-14.* <https://doi.org/10.31455/asya.1201939>
- Yılmaz, K. ve Çolak, R. (2012). Sosyal bilgiler öğretiminde kavram haritaları kullanımının öğrencilerin tutum, akademik başarı ve bilgilerinin kalıcılık düzeylerine etkisi. *Uluslararası Cumhuriyet Eğitim Dergisi, 1(1), 1-16.*
- Yılmaz, İ. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde web 2.0 araçlarının kullanımının akademik başarı ve derse yönelik tutuma etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 1697-1715.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 1697-1715.

Araştırma Makalesi / Research Paper

EK. 7. Sınıf Sosyal Bilgiler ‘Kültür ve Miras’ Öğrenme Alanı Başarı Testi

SOSYAL BİLGİLER KÜLTÜR VE MİRAS ÖĞRENME ALANI İLE İLGİLİ BAŞARI TESTİ SORULARI

S.1. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı'nın Rumeli'deki ilk toprak parçasıdır?

- A. Çimpe Kalesi
- B. Niğbolu Kalesi
- C. İznik Kalesi
- D. Ani Kalesi

S.2. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güçlenme sebepleri arasında **gösterilemez**?

- A. Planlı iskân politikasının uygulanması
- B. Adaletli bir yönetimin uygulanması
- C. Ticaretle uğraşanların (ahilerin) desteğinin alınması
- D. Doğuya doğru ilerleme politikası

S.3. Osmanlı Devleti, Rumeli'yi fethettikten sonra buralara Türkleşip Müslümanlaşması için Anadolu'daki Türk ailelerini buraya yerleştirmiştir. Osmanlı Devleti'nin bu uygulamasınademir.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki ifadelerden hangisinin gelmesi uygundur?

- A. Fetih politikası
- B. İskân politikası
- C. İstimalet (hoşgörü) politikası
- D. Yönetim politikası

S.4. “Osmanlı Devleti fethettiği Rumeli ve Balkanlardan 8-18 yaş aralığındaki Hristiyan ailelerin çocuklarını alır, Türk ve Müslüman ailelerin yanına yerleştirirdi. Burada Türk ve Müslüman geleneklerine göre yetiştirilen çocukların güçlü kuvvetli olanları Acemi Ocağı'na gönderilirdi. Zeki olanları ise Enderun Mektebine gönderilip devlet adamı olacak şekilde yetiştirilirdi. Bu sistem uygulanırken alınacak çocukların ailelerinin tek oğlu olmamasına dikkat edilirdi.”

Bu metinde anlatılan sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A. Tımar sistemi
- B. Ordu sistemi
- C. Devşirme sistemi
- D. Millet sistemi

S.5. Osmanlı Devleti'nde Osmanlı devlet işlerinin karara bağlanıp görüşüldüğü Divân-ı Hümayun (günümüzün bakanlar kurulu) adında bir kurum bulunmaktaydı.

Bu ifadeye göre aşağıda verilenlerden hangisi Divân-ı Hümayun üyeleri arasında **yer almaz**?

- A. Sadrazam
- B. Kazasker
- C. Şeyhülislam
- D. Subaşı

S.6. I. Padişah'tan sonraki en yetkili kişiyim.
II. Sadrazamın emirlerini yerine getiririm.
III. Ekonomik işlerle ilgilenirim.
IV. Divanı Hümayunda alınan kararların yazışmalardan ben sorumluyum.
Verilen tanımların karşılıkları aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Sadrazam	Defterdar	Vezir	Nişancı
A.	II	III	I	IV
B.	IV	I	III	II
C.	I	III	II	IV
D.	III	II	IV	I

S.7. “Fatih Sultan Mehmet, 1461’de Trabzon dağlarına tırmanırken şöyle demiştir: ‘Bu zahmetler Allah içindir. Elimizde İslam kılıcı vardır. Eğer bu zahmeti nasip etmese bize gazi demek layık olmazdı.’

Yukarıdaki metinde asıl anlatılmak istenen nedir?

- A. Osmanlı Devleti'nde toprakların genişletilmek istenmesi
- B. Osmanlı Devleti'nin gaza ve cihat anlayışa gütmesi
- C. Osmanlı Devleti'nin iskân politikası anlayışını benimsemesi
- D. Osmanlı Devleti'nin gücüne güç katma düşüncesi

S.8. İstanbul'un fethiyle ilgili olarak aşağıda verilen karşılaştırmalardan hangisi doğru olarak verilmiştir?

A. İstanbul'un önemli ticaret yolları üzerinde olması	Siyasi
B. Bizans'ın Osmanlı toprak bütünlüğünü bozması	Ekonomik
C. İstanbul'un Ortodoks mezhebinin merkezi olması	Dini
D. Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini kışkırtması	Dini

S.9. Ünlü Seyyah Evliya Çelebi,

“Osmanlı Devleti'nin önemli taht merkezi olan Edirne'de toplam 3.150 adet büyük hane hamamları vardır. Vezirler ve diğer devlet adamlarının sarayları ile ileri gelenlerin evlerinde kişiler için özel hamam vardır. Edirne ileri gelenleri, en sadık hanede bile bir gusülhane vardır diye övünürler.”

Bu bilgilere göre Osmanlı aşağıdaki özelliklerden hangisine önem vermektedir?

- A. Sosyal dayanışma ve hoşgörü bulunması
- B. Ailenin korunmasına önem gösterilmesi
- C. Toplum huzurunun sağlanması
- D. Temizliğe önem gösterilmesi

S.10. Osmanlı Devleti, fethettiği yerlerdeki bölge halkını dinî inanç, dil ve yaşayış biçiminde serbest bıraktı. Asla onları Müslüman olmaları için zorlamadı. Osmanlı Devleti gayrimüslimlerden cizye adıyla bir vergi alarak onların can ve mal güvenliğini sağladı. Timur ile yapılan Ankara Savaşı sonrasında Osmanlı, Anadolu'da göç kaybı yaşarken Balkanlarda böyle bir sorun yaşamadı.

Yukarıda anlatılanlar, Osmanlı Devleti'nin ne tür bir politika benimsediğini göstermektedir?

SOSYAL BİLGİLER KÜLTÜR VE MİRAS ÖĞRENME ALANI İLE İLGİLİ BAŞARI TESTİ SORULARI

- A. Toprak politikası
B. İstilamet politikası
C. Fetih politikası
D. İskân politikası

S.11. Avrupalıların XV ve XVI yüzyıllarda yeni kıtalar ve ticaret yolları bulmasına Coğrafi Keşifler denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangini Coğrafi Keşiflerin sebepleri arasında gösterilemez?

- A. İpek ve baharat gibi ürünlerin Avrupa'da yüksek fiyatla satılması,
B. Avrupalıların gittikleri her yere Hristiyanlığı yaymak istemesi
C. Avrupa'da altın madenlerinin tükenip altın ihtiyacının ortaya çıkması
D. Katolik kilisesinin bozulması ve kilisenin bazı kesimlerin çıkarına uygun hareket etmesi

S.12. İpek ve Baharat yolları önemini kaybedince Osmanlı Devleti'nin gelirleri azaldı. Keşfedilen yerlerden getirilen altın, Osmanlı Devleti'nin parasının değerini düşürdü. Osmanlı Devleti, ülkesindeki ticareti canlandırmak için Avrupalı devletlere kapitülasyonlar (ticari ayrıcalıklar) vermek zorunda kaldı. Bu da Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığına zarar verdi.

Yukarıda ifade edilen sonucu ortaya çıkaran temel neden aşağıda verilenlerden hangisidir?

- A. Coğrafi Keşifler
B. Reform Hareketleri
C. Fransız İhtilali
D. Sanayi İnkılabı

S.13. Aşağıdaki hangisi Fransız ihtilali ile Osmanlı Devleti'ne yayılan kavramlardan değildir?

- A. Eşitlik,
B. Özgürlük
C. Batıcılık
D. Cumhuriyetçilik

S.14. XVIII. yüzyılın sonlarında İngiltere'de buhar gücü ile çalışan dokuma fabrikalarının kurulması Sanayi İnkılabı'nın başlangıcı olarak kabul edilir.

- I. İngiltere'den sonra Avrupa'nın diğer ülkelerine de yayıldı.
II. Buhar gücüyle çalışan lokomotifler ve çelik gemiler yapıldı.
III. Ham madde ve pazar ihtiyacı arttı.

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı ile yaşanan gelişmeler arasında gösterilebilir?

- A. I-II B. II-III C. I-III D. I-II-III.

S.15. Osmanlı Devleti'nde çıkarılan gazete ve dergilerin toplum hayatına katkısı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A. Haberleşme alanında hayatı kolaylaştırması
B. Ülkesinde ve diğer ülkelerdeki gelişmeler hakkında bilgi sahibi olması
C. Gazete ve dergilerde yayımlanan bilgilerin kültürel anlamda katkı sağlaması
D. Halk arasında dini yaymanın kolaylaşması

S.16.

- I. İlk Türkçe eser basan matbaanın kurulması – (Kültürel)
II. Tulumacılar Ocağının kurulması- (Sosyal)
III. Osmanlı Bankasının kurulması – (Ekonomik)

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde yaşanan gelişmeler ve karşılığındaki alanlar doğru olarak verilmiştir?

- A. Yalnız I B. Yalnız II C. I ve II D. I-II ve III

S.17. Süleymaniye Camii, Evliya Çelebi Seyahatname 'sinde "Süleymaniye Camii'nden sağlam ve dayanıklı imaret yapılmamıştır. Bütün mühendisler: "Bu yeryüzünde Süleymaniye yapısı gibi sağlam yapı yapılmamıştır ve bu yuvarlak kubbe gibi parlak bir kubbe görülmemiştir." derler.

Yukarıda anlatılan metne göre Osmanlı Devleti hangi alana ağırlık vermiştir?

- A. Ekonomik
B. Sosyal
C. Mimari
D. Dini

S.18. Osmanlı Devleti'nde 1500'li yıllarda tüketilmeye başlayan kahve gündelik yaşamın vazgeçilmez bir içeceği olmuştur. Osmanlıda kahve kültürüne önem verildi. Yemekten önce eve gelen konuğa kahve, yanında su ile lokum ikram edilirdi. Eğer ilk kahve içilirse misafirin tok olduğunu, önce su içilirse misafirin aç olduğu anlaşılırdı ve daha sonra hemen sofralar kurulurdu.

Yukarıda anlatılana göre Osmanlılarda hangi değere vurgu yapıldığı söylenebilir?

- A. Sevgi
B. Misafirperverlik
C. Saygı
D. Dürüstlük

S.19. Osmanlı Devleti'nde görülen;

- Osmanlı Bankasının kurulması
- İngiltere'den buharlı gemilerin satın alınması
- 1726 yılında ilk matbaa kurulması

Gelişmelerinin aşağıdaki alanlardan hangileri ile ilgili olduğu söylenemez?

- A. Ulaşım B. Eğitim
C. Ticaret D. Askeri

S.20. "Bu büyük kasaba ağaçsızdı ve bir fersahlık (5km) yerde iskân edilmemişti. Sokullu Mehmet Paşa, bu kasabayı tamamen kendi çabasıyla kurdu. Şimdi burada büyük bir kervansaray vardır. Kervansarayın karşısında çok güzel ve büyük bir cami

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (1), 1697-1715.

Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2025), 16 (1), 1697-1715.

Araştırma Makalesi / Research Paper

SOSYAL BİLGİLER KÜLTÜR VE MİRAS ÖĞRENME ALANI İLE İLGİLİ BAŞARI TESTİ SORULARI

yer alır ve memmer sütunlarla süslüdür. Kervansarayda avlunun ortasında bir çeşme ve yanında kadınlar ve erkekler için hamamlar vardır. Kervansarayda yolculara üç gün boyunca yemek verilir ve bu gibi giderler üç yüz kasaba ve köyün gelirleri üzerinden karşılanır.”

Gülgün Üçel Aybeç'in yazdıklarından hareketle Türkler hakkında;

- I. Mimari yapı
- II. Temizlik
- III. Sağlık

Durumlarından hangisi hakkında bilgiye ulaşılabilir.

- A. Yalnız I
- B. Yalnız II
- C. I ve II
- D. I, II ve III

S.21. Osmanlı Devleti'nde;

- Orhan Bey döneminde Yaya ve Müsellem adında ordu kuruldu.

- I. Murad döneminde Kapıkulu Ocakları kuruldu.
- Yıldırım Bayezid döneminde donanma inşa etmek için tersaneler kuruldu.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde aşağıdaki alanlardan hangisine önem verildiği söylenebilir?

- A. Askeri
- B. Siyasal
- C. Ekonomik
- D. Eğitim

S.22. Ben bir Tımarlı Sipahiyim. Bizler devlete verilen "dirtik" adı verilen arazilerden toplanan vergilerle geçimimizi sağlarız. Savaş zamanı orduya katılırız. Biz Osmanlı Devletinin en kalabalık askeri sınıfını oluşturmaktayız.

Verilen metne göre bunları söyleyen kişi aşağıdaki sistemlerden hangisi içerisinde yer almaz olabilir?

- A. İktisadi sistemi
- B. Tımar sistemi
- C. Toprak sistemi
- D. Devşirme sistemi

S.23. Orhan Bey zamanında

- İlk düzenli orduyu kuruldu.
- İlk divan teşkilatı kuruldu.
- İlk medrese kuruldu.
- İlk deniz kuvvetlerine sahip olundu.

Bu gelişmelerin aşağıdakilerden hangisi ile ilgili olduğu **söylenemez?**

- A. Askeri
- B. Eğitim
- C. Ticari
- D. Siyasal

S.24. Sanayi İnkılabı, kol gücünden makine gücüne geçişi ifade eder. Hem Avrupa'ya hem de Osmanlı Devleti'ni etkilemiştir. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'ne etkilerinden biri **değildir?**

- A. Osmanlı ekonomisinde yaşanan sıkıntılarının artmasına neden oldu.
- B. Osmanlı tüccarların Avrupalı tüccarlarla rekabet gücü kalmadı.

C. Osmanlı topraklarını üretilen malların satılacağı bir pazar haline getirdi.

D. İngiltere'de büyük bir sömürge imparatorluğu kuruldu.

S.25. Osmanlı Devleti, hakimiyet kurduğu coğrafyanın kültürünü hem etkilemiş hem de o kültüründen etkilenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Avrupa kültüründen etkilemediğini göstermektedir?

- A. Türk evlerinde hat sanatıyla yapılmış levhaların asılması
- B. Barok mimarisinin Dolmabahçe Sarayında kullanılması
- C. Avrupalıların evlerinde Türk halı ve kilimlere yer vermesi
- D. Lalelerin Avrupalıların bahçelerini süslemesi

CEVAPLAR

1	A B C D E	16	A B C D E
2	A B C D E	17	A B C D E
3	A B C D E	18	A B C D E
4	A B C D E	19	A B C D E
5	A B C D E	20	A B C D E
6	A B C D E	21	A B C D E
7	A B C D E	22	A B C D E
8	A B C D E	23	A B C D E
9	A B C D E	24	A B C D E
10	A B C D E	25	A B C D E
11	A B C D E		
12	A B C D E		
13	A B C D E		
14	A B C D E		
15	A B C D E		

!
Cevaplarınızı bu bölüme doğru şekilde kodlamayı unutmayınız.